

ANNE MARIE TEN CATE

Het gemeentelijk monumentenbeleid in Voorst

Voorst roept meestal onmiddellijk de herinnering op aan kastelen, landhuizen en buitenplaatsen. Dat er echter veel meer is zal niet bij ieder bekend zijn. Vooral de 19e en 20e-eeuwse bebouwing is in grote mate aanwezig: buitenplaatsen, villa's en boerenhofsteden. De gemeente Voorst met haar 23.000 inwoners zal naast de 74 Rijksmonumenten na voltooiing van de inventarisatie nog eens ca. 212 gemeentelijke monumenten tellen. De gemeente mag zich gelukkig prijzen met een gemeentebestuur dat een krachtig en doortastend monumentenbeleid voert, waarmee de schoonheid van deze streek voorlopig veilig is gesteld.

Gemeentelijke monumentenlijst

Sedert 1982 heeft de gemeente Voorst een gemeentelijke monumentenverordening en een monumentencommissie, waarin verschillende ambtenaren, twee leden van de plaatselijke oudheidkundige vereniging en een lid van de Gelderse Monumentenraad zitting hebben. Deze commissie komt een maal per maand bijeen. De werkwijze van de inventarisatie is als volgt! Eerst werden alle potentiële monumenten gefotografeerd en daaruit werd een keuze gemaakt. Vervolgens werden de veel tijd vergende beschrijvingen gemaakt, waar mogelijk aangevuld met geschiedkundige en kadastrale gegevens. Per dorp of streek werd dan een voorlichtingsavond georganiseerd. Hiertoe werden eigenaren, bewoners en zakelijk gerechtigden uitgenodigd, alsmede de pers. Aan de hand van een diapresentatie werden de bedoelingen van het gemeentebestuur uiteen gezet, de subsidiemogelijkheden besproken, vragen beantwoord en misverstanden zoveel mogelijk weggenomen. Een belangrijk punt van het gemeentebeleid is, dat de gemeente geen beleid wenst te voeren over de ruggen van de burgers en wil trachten door het stimuleren van het onderhoud de monumenten in stand te houden. Na de voorlichtingsavond werd de betreffende regio helemaal afgewerkt, waardoor de voorlichting werd gespreid en het werk ter gemeentesecretarie handzamer en overzichtelijker werd. Tot nu toe werden 142 objecten op de lijst geplaatst.

Voorlichting

In het hele proces van plaatsing zijn vooral de voorlichtingsvergaderingen erg belangrijk. Het blijkt toch telkens weer dat een goede en open voorlichting positieve reacties van de bevolking uitlokt. Wel moeten vaak veel misverstanden worden weggenomen bijvoorbeeld omtrent de zogenaamde waardevermindering, over het wegblijven van of wachten op subsidies en over hetgeen wel of niet kan en mag bij herstel, wijzigingen enz. Belangrijk is ook dat de ambtelijke leden van de commissie – zoals in Voorst het geval is – zelf door-drongen zijn van het grote belang van de monumentenzorg. Op het gemeentehuis is een loket waar alle moeilijkheden en wenselijkheden kunnen worden besproken en mogelijk opgelost.

Gereformeerde kerk aan de Enkweg te Voorst. Oorspronkelijk gebouwd als koetshuis bij het aanpandige herenhuis. In 1896 ingrijpend verbouwd tot kerk. Voorbeeld van A-monument.

Foto-archief

Bovenstaande regels werden opgetekend uit de mond van de heer *H. Mooibroek* uit Leersum, secretaris van de Stichting Gelderse Monumentenwacht en oud-secretaris van de Gelderse Monumentenraad. Uit dien hoofde heeft hij zitting gehad in de Voorster monumentencommissie.

Bij een bezoek aan het gemeentehuis in Twello werd mij vervolgens het foto-archief getoond en uitgelegd. De lijst bestaat uit drie categorieën: A-monumenten, die absoluut geplaatst (moeten) worden en B-, de zogenaamde twijfelgevallen, monu-

*Villa Ruimzicht aan Rijksstraatweg 69 in Voorst. Groot herenhuis uit 1917 van architect *J. A. Heuvelink*. Ooit hotel, nu uitvaartcentrum. Voorbeeld van een 20e eeuwse A-monument*

menten die bijvoorbeeld beeldbepalend zijn/of die nog A-monumenten kunnen worden. Tenslotte de C-lijst, objecten die niet in aanmerking komen. Natuurlijk kwam ook het M.I.P. (Monumenten Inventarisatie Project) ter sprake. Daar de gemeentelijst voornamelijk 19e en 20e eeuwse bebouwing bevat, hoeft men in feite uit de A- en B-lijsten te zijner tijd slechts een selectie te maken.

Budget

De benodigde geldelijke middelen om al de monumenten te herstellen belopen ca. 11 miljoen. Tot 1990 is de gemeente via de meerjarenplanning 168.000 gulden toegekend en voor 1991 inmiddels 161.000 gulden. Een bezwaar van de meerjarenbegroting is dat men te ver vooruit moet zien en de beperkte subsidie maakt vaak een meerjarenrestauratie noodzakelijk. Een meevaller was dat de kerken van Voorst en Terwolde al voor de subsidiestop gerestaureerd werden.

De gemeente stelt bovendien jaarlijks 60.000 gulden beschikbaar voor een onderhoudsregeling, een bedrag dat door de genereuze provinciale subsidieregeling meer dan verdubbeld wordt. Er wordt dus alle mogelijke moeite gedaan om de schoonheid van deze streek zoveel mogelijk in stand te houden.

Tot slot kan gesteld worden dat er in de gemeente Voorst met succes een monumentenbeleid gevoerd wordt. Een tocht door de in prachtige herfstkleuren getooidde gemeente maakt het belang van dit beleid nog eens duidelijk.

*Met dank aan mevrouw *A. W. Lubberdink*, secretaris afdeling Algemene Zaken ter gemeentesecretarie Twello.*